

גמלי מלכים

גנזים ציצים ופרחים על פרשיות השבוע
משולחנם ומשנתם של רבותינו חכמי תימן זיע"א

מכון
המאורות

להוצאת ספרי רבותינו חכמי תימן
מוסדות אור תורת שלום (ע"ר)
בראשות הרב יהורם יפת שליט"א

גיליון חודש אלול ה'תש"פ
גליון כ"ח

דרכי התשובה

דרכי התשובה

במשנת רבותינו זיע"א

לדעת חכמה ומוסר

מראות מחייו

אקטואליה בהלכה

תשובה על ידי לימוד תורה

הנה עיקר עשיית התשובה היא אינה אלא על ידי לימוד התורה בעמל וביי גיעה, וכפי שכותב הגאון רבינו סעיד צפירה זצ"ל, מגדולי חכמי תימן שביי רושלים. וכלשון קדשו: ואפשר לומר כי גלותנו המר והארוך תלוי בתשובה, מאי תשובה, תשוב ה'. ובמה תשוב, ומי ישיב אותה? אלא שידוע שהדבר תלוי בנו בעסק התורה ובעשיית המצוות, לברר רפ"ח ניה"ק וכו', ובפרט אם עלה תעלה כוונתנו שלימה ביב"ק בתפילתנו ושיתיה ה' לנגדי תמיד, כי סגולה ד' אותיות הוי"ה בארוך הוא בצירוף לפני המתפלל, הוא סגולה לעורר הכוונה, עד כאן לשון קדשו.

(מעייני גנים)

ה'אלול' בכפר ערס שבתימן

ימי חודש 'אלול' בכפר 'ערס' שבמחוז 'ירים' שבתימן. לפנות בוקר, היה נשמע קולו של רבינו מארי סאלם עוואד אחרק זצ"ל ברחובות הכפר, קורא בקול מלא רגש: "אשמורות, אשמורות". רגיל היה לקחת איתו קנקן קפה ופרוסת לחם, למרות שלא היה אוכל מזה, אך אמר שצריך תמיד לקחת איתו לחם.

כאשר היו מתחילים את אמירת סדר הסליחות - אשמורות, אלו שעוד זכו לשמוע את האשמורות של רבינו, מזכירים זאת בערגה ובגעגועים... איזה קול נעים וערב, ובייחוד - איזו השתפכות מיוחדות כבן המתחטא לפני קונו, בדמעות ללא הפוגות.

כך היו נראים אז התפילות של רבותינו ויהודי תימן באשר הם... אשרי עין ראתה כל אלה, הלא למשמע אוזן דאבה נפשנו...

(פרי צדיק)

מוסדות אור תורת שלום (ע"ר)

מען למכתבים - ת.ד. 99 בני ברק ליצירת קשר - טל: 08-9302-302
דוא"ל: sm08830222@gmail.com

בשורה טובה לדורשי ה'

בעזה"ש יצא לאור ספר שיחות מוסר וחיזוק
שמסור לתלמידי הרבנים בארה"ק רבות בשנים
שהעמידו דורות לתורה ויראת שמים

מורנו הגה"צ רבי
סעדיה
בן יוסף
זצ"ל

ניתן להשיג:

הפצה ראשית בטל': 03-674-24-16 - 050-417-00-11

מוסדות אור תורת שלום (ע"ר)

בשידור חי: מוקדי אמירת סליחות - אשמורות בנוסח תימן

מדי יום ביומו בחצות לילה, ובאשמורת הבוקר

להתחברות לשידור החי - חייגו כעת: *8416

לדעת חכמה ומוסר

הגאון רבינו סעדיה בן יוסף זצוק"ל

נשיא ומייסד מוסדותינו הקדו'

ומשגיח ישיבות נוה ארץ ושארית יוסף – באר יעקב

יריעה מיוחדת לרגל יומא דהילולא - י"ז אלול ה'תשנ"ז

חיבתם לדברי תורה היקרים מפז, העלו אותם על הכתב וכך זכינו שהם נשתמרו עמנו לדורות. ואכן, בסייעתא דשמיא, במשך השנים נקבצו על ידי תלמידיו ושומעי לקחו, מחברות וכתבים עבי כרס עמוסים בשיחותיו ומאמריו, וכן סרטי הקלטות רבים, וכל אלו הינם בבחינת אוצר בלום אשר מהווה כתמצית חייו ומשנתו של רבינו הגדול זצ"ל.

שיחותיו של רבנו היו לשם דבר בהיכלי הישיבות ובבתי המדרשות, תלמידי הישיבות ואברכי הכוללים שתו בצמא את דבריו ומרוב חיבת הדברים העלו אותם על הכתב וכך זכינו שהם נשתמרו עמנו לדורות. ואכן, בסייעתא דשמיא, במשך השנים נקבצו על ידי תלמידיו ושומעים לקחו, מחברות וכתבים עבי כרס עמוסים בשיחותיו ומאמריו, וכן סרטי הקלטות רבים, כאשר בעצם אוצר בלום זה מהווה כתמצית חייו ומשנתו של רבינו הגדול זצ"ל.

אכן, הכל תלוי במזל ואפילו ספר תורה שבהיכל. קרוב לשני עשורים חלפו מאז הסתלקותו של רבי סעדיה לגנזי מרומים, ורבים רבים שאלו בכל עת מצוא מי יראנו טוב. והנה, בסייעתא דשמיא נקבצו יחד בניו ותלמידיו, בראשות תלמידו המובהק הרה"ג רבי יהורם יפת שליט"א ובנו הרה"ג רבי ישי יפת שליט"א, והחלו לעסוק במלאכת הקודש להוציא לאור עולם ולפרסם ברבים משיחותיו ומאמריו, וחפץ ד' בידם הצליח, וכבר עלה בידם להוציא את הכתבים היקרים בכרכים מפוארים של סדרת הספרים 'לדעת חכמה ומוסר', במגוון נושאים ותחומים אקטואליים ומעניינים.

כרכים חשובים אלו יצאו לאור זה מקרוב, על ידי מכון המאורות שע"י מוסדות התורה והחסד 'מאורות הרש"ש', אשר הקימו רבינו עצמו בעשר אצבעותיו לפני כשלושים שנה בשנת ה'תשמ"ט בעיר נס ציונה, יחד עם ראש המוסדות הרה"ג רבי יהורם יפת שליט"א. הכרך הראשון מסדרת הספרים 'לדעת חכמה ומוסר', עוסק בענייני אלול וימים נוראים, ומכיל למעלה מ-400 עמודים של שיחות מוסר והנהגה הראויה בימים הנוראים הבעל"ט, מאמרים שמלבד המוסר והחכמה שבהם, הרי הם מאלפים דעת ותבונה לכל מבקש השם החפץ לעלות במסילה העולה בית א"ל ולזכות לתשובה שלימה.

בהזדמנות זו אנו פונים לכל אלפי תלמידיו ומוקירי זכרו, המעוניינים לסייע ולתמוך בהוצאת כתביו וספריו לאור עולם, לפנות אל מערכת המכון להוצאת כתביו, בטל' - 08-9302-302 או בדוא"ל - sm088302222@gmail.com ויברוכו מן השמים.

לרבים מתלמידי רבינו מכל רחבי הארץ זכורות היטב, עצרות התשובה אותם היה מארגן רבינו בחודש אלול ובערב ימי הדין ברחבת הכותל המערבי. כאשר בתחילת המעמד היו נאמרים דברי כיבושין על ידי רבינו למאות ואלפי המשתתפים אשר פתחו את לבבות השומעים לאביהם שבשמים, ולאחר מכן נערכה עצרת סליחות המונית על ידי חזנים יראי שמים וידועי שם.

כך במשך עשרות שנים היה רבינו משמיע את דברותיו במוסר ובכל הנהגה נכונה, בפני תלמידים מקשיבים, גידל דורות של תלמידי

הגאון הצדיק רבינו סעדיה בן יוסף זצוק"ל, נולד בערב פסח בשנת ה'תרצ"ו, לאביו רבי חסאן ז"ל בכפר באיזור העיר שרעב שבתים. בילדותו התייתם מאמו ע"ה, ובחודש אלול ה'תש"ט עלה לארץ הקודש. היה מראשוני העולים מתימן לארץ הקודש, ועמד בגבורה ובמסירות נפש מופלאה נגד מסע השמד שחוללו רשעי הדור. בעידודו של אביו, בשנת ה'תש"י יצא ללמוד בישיבת 'בית יוסף' נובהרדוק בתל אביב. ממנה עלה בשנת ה'תשט"ו לישיבת 'באר יעקב', שם עלה ונתעלה בקודש, ונודע בהתמדתו הרבה ללא הפוגות. ומאז היה מקושר כל ימיו בלב ובנפש לרבותיו גדולי הדור מרנן רבי משה שמואל שפירא ורבי שלמה וולבה זצוק"ל, ומהם קיבל וינק את דרכי ההנהגה בתורה ועבודת השם שליווהו רבות בשנים.

כבר מראשית דרכו, העפיל ועלה לפסגות געלות ביותר, וכבר בבחרותו, בהיותו כבן עשרים ואחד שנה בלבד, הוכתר מגדולי החכמים שבירושלים בכתר הוראה יורה יורה ידן ידן, וכך כתבו עליו גדולי ירושלים: צעיר לימים אשר מילא כריסו בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים, בחריפות ובקיאאות טובא.

וכך המשיך בכל ימי חייו לעלות מעלה מעלה בעמל התורה ויגיעתה ללא ליאות ומשאת נפשו היתה להעמיד תלמידים הרבה ולהרביץ ברבים תורה ויראה. בשנת ה'תש"כ נשא לאשה את הרבנית מרת ברכה ע"ה לבית משפחת הכהן עראקי, אשר היא זכתה להיות מהעולות הראשונות מתימן שנכנסו לסמינר וולף בבני ברק.

מלבד גדלותו של רבי סעדיה והיקף ידיעותו העצום בתורה, ובמידותיו הטהורות שהעידו על יראת שמים צרופה, התגלה רבנו בשיחותיו לתלמידיו כאמן נפש החודר לנבכייה ומגלה את מסתוריה. בהבנתו העמוקה ובמיומנותו הרבה פרט על הנימים העדינים, וכך שיחותיו הנפלאות אשר היו גדושות בתורה ויראה, העלה עמו את תלמידיו מעלה אחר מעלה בדרך העולה בית א"ל. מיוחד היה בדורו בשיחותיו המאלפות, והיה נודע כאחד מגדולי בעלי המוסר בדור האחרון.

רבינו העמיד תלמידים הרבה למאות ואלפים בישיבות הקדושות, תחילה בשנת ה'תשכ"ה בישיבת 'פורת יוסף' קטמון שם כיהן כמשגיח למשך שנה, ולאחר מכן כיהן כר"מ בישיבת 'נוה ארץ' בבאר יעקב, ובשנת ה'תש"מ אף החל למסור שיחות וועדים בישיבת 'שארית יוסף' בבאר יעקב. בשנת ה'תשנ"א הקים את מוסדותיו הקדושים בעיר נס ציונה 'מאורות הרש"ש', יחד עם הרה"ג רבי יהורם יפת שליט"א, וזכה להפריח את השממה בעיר עד היום הזה. בד בבד, החל בפעילות ענפה לקירוב רחוקים בכל איזור הדרום והשפלה, הרביץ תורה ויראה בערים רבות ברחבי הארץ והשיב רבים מעוון לאביהם שבשמים, וזכה שתלמידיו אחזו בדרכו בקודש וגדלו להיות בני תורה ויראי השם. מבין תלמידיו רבנים חשובים המכהנים בקהילות שונות וכן תלמידי חכמים מרביצי תורה ויראה.

שיחותיו של רבנו היו לשם דבר בהיכלי הישיבות ובבתי המדרשות. תלמידי הישיבות ואברכי הכוללים שתו בצמא את דבריו, ומתוך

לנבכי הנפש של כל תלמיד. כך היה מקל את קשיי הזמן וההסתגלות מעל התלמידים, ומאיר לפנייהם את הדרך הסלולה. בשיטתו זאת חינך דורות של תלמידים והשריש בהם מידות טובות ויראת שמים. היה מרבה לדבר על נחיצות לימוד המוסר ודרכי העבודה בחובות הלבבות. והיה נאה דורש ונאה מקיים - כשהוא עצמו למד מוסר, היה מתרגש ומתפעל וניגון מיוחד היה נלווה ללימודו. בזה הראה דמות ודוגמא חיה לצעירי הצאן.

בתקופת הימים הנוראים ראו על פניו אימה ופחד מיום הדין הנורא, ותפילותיו היו בוקעות רקיעים. עד היום מהדהדים באוזנינו דברי החיזוק שהיה משמיע בראש השנה וביום הכיפורים בפני תלמידי ישיבת 'שארית יוסף'.

מורנו הגה"צ רבי סעדיה בן יוסף זצ"ל, ראינו בו את המעלה הנפלאה שכל כולו היה תורה ויראת שמים, בעל ענווה ומעביר על מידותיו. זכינו אנחנו תלמידיו, שמורנו הרעיף עלינו מתיקות של תורה והחדיר בנו יראת שמים, ועל כולנה הנחה אותנו בהדרכה בהירה ובהשקפה נכונה: מהו בן תורה אמת, ועד כמה שומה עלינו להתרחק מאוד מאוד מכל ההשפעות הקלוקלות של הרחוב.

נאמר בנבואה (עמוס ג', ח'): "אריה שאג מי לא יירא", ונאמר (מלאכי ב', ז'): "כי שפתי כהן ישמרו דעת, ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך ה' צבאות הוא". כך היה מורנו זצ"ל שואג מליבו הטהור דברי יראה ומוסר ואנחנו צאן מרעיתו שתינו בצמא את דבריו שהיו יוצאים מלב זך ונקי וחודרים ללבבותינו. גם בלא שידבר מאומה, היה מורנו זצ"ל משרה עלינו ועל כל סביבותיו דוגמא אישית בהנהגותיו הגשמיות והרוחניות, וכך הוסיף להשפיע עלינו יראת שמים, סבלנות ואורך אפיים.

יהי רצון שנלמד כולנו מדרכיו וממאמריו, נזכה ללכת בהם ונתעלה בהם, ויהיו כל אלו גם לעילוי נשמתו הטהורה.

חכמים, והעמיד בתים רבים ההולכים בדרך התורה הסלולה. משגיח ישיבת 'שארית יוסף', הגאון רבי שמואל דרבקין שליט"א ספד לרבינו ובין היתר אמר: גדלותו של רבנו נודעה לא רק בתורה אלא גם ובעיקר במידת החסד שבה דבק. תורה שלימה של חסד ראינו בבית מדרשו, חסד במהותו, והיה מטיב בעשיית החסד בסאה גדושה יותר מאשר יד טבעו משגת. עשיית חסד עד כלות הכוחות מתוך מסירות נפש מופלאה. ויעיד על כך המעשה דלהלן.

בימי בין הזמנים האחרון, טרם עלייתו של רבנו זצוק"ל למרום, בשונו מבית החולים לביתו, היה שבור ורצוף מתייסר ודומם, ומקבל עליו דין שמים באהבה. בשעה זו נכנס לפתע אחד מבחורי הישיבה אל ביתו של רבנו, והנה הוא רואה את רבי סעדיה זצוק"ל שוכב במיטתו ולפניו יושבים שני אנשים, אינשי דלא מעלי, אשר התדרדרו ל"ע במעשיהם והתמכרו לנטילת סמים רח"ל, והרב יושב ומסביר להם פנים, ובנועם אמרותיו שופע להם בחום ליבו המיוסר דברי התעוררות מוסר ויראת ה', וכך עומד ושוהה הבחור הנ"ל עד שסיים הרב שיחתו עמהם, וכשנכנס היה הרב באפיסת כוחות ונרדם. כך היה זה מחזה מפעים לראות את רבינו גם בשעותיו האחרונות, מסור כל כולו למען הכלל והפרט במסירות נפש עילאית.

למעלה משני עשורים עברו מאז פטירתו ביום המר והנמהר, יום שבעה עשר באלול ה'תשנ"ז, ומאז ועד עתה דמותו חקוקה בלבבות תלמידיו ושומעיו לקחו, ודבריו מהדהדים באוזניהם.

להלן מעט דברי נהי וקינה שחרט בעט ברזל ובדמעות, המשגיח דישיבת נוה ארץ הגאון הצדיק רבי אליהו מורסיאנו שליט"א:

רבינו סעדיה זצ"ל היה מוערך במאוד ונערץ בקרב תלמידיו, עד היום כשנפגשים עמהם ומעלים את זכרו, הם מבטאים את געגועיהם לתקופה המרוממת, בה זכו לשמוע את שיעוריו ואת הדרכותיו לדרכי החיים. כל אלו באו לו ולתלמידיו תמורת היחס האבהי שהיה מעניק לכל תלמיד ותלמיד. תמיד היה מוכן ומזומן להקדיש מזמנו גם מחוץ למסגרת זמני הישיבה. ביתו היה פתוח בכל שעה, וליבו קשוב בכל עת לכל בעיה ומצוקה.

רבינו סעדיה זצ"ל ידע לרדת לעומקם של דברים, והשכיל לחדור

מראות חייו של רבינו זצ"ל

גלריה נדירה - באדיבות בנו הגאון רבי יצחק בן יוסף שליט"א ראש הכולל שע"י מוסדותינו הקדו'

מראות מהיי רבינו זצ"ל במוסדותינו הקדו'

אקטואליה בהלכה

עם רבני בית ההוראה 'המאורות' שליט"א

האם מותר לאכול או לטעום קודם עלות השחר לפני אמירת הסליחות?
מאת הגאון רבי ארז רמתי שליט"א

מרבני העיר ראש העין

שאלה: האם ראוי להמשיכים קום לאמירת הסליחות קודם עלות השחר, לאכול מעט עוגות ודברי מאפה כדי להתעורר לבו יותר ועל מנת שיהיה לו ערנות יותר בשעת אמירת הסליחות, או שיש להימנע מזה.

תשובה: מן הדין אין חל האיסור לאכול קודם התפילה אלא משעלה עמוד השחר בלבד, וכמ"ש הרמב"ם (פ"ו מתפילה ה"ד), ובשו"ע (סימן פ"ט סעיף ג'). אלא שלפי המקובלים כל שישן שינת קבע אסור לאכול אף קודם לכן. ומנהגינו כעיקר הדין ולא החמירו כחכמי המקובלים, וכשהיו משכימים בכל שבת ללמוד היו טועמים אף קודם התפילה. אלא שכל זה כשמשימים ואומרים הסליחות קודם עלות השחר, אבל המאחרים לאמרם אחר כך, הרי הם אסורים לאכול עד שיתפללו.

אמנם מי שקשה עליו להתפלל בלא שיטעם מעט תחילה, כבר כתב הרמב"ם (פ"ה מתפילה ה"ב) שהרעב והצמא בכלל חולים, אם יש בו יכולת לכוון דעתו יתפלל ואם לאו אל יתפלל עד שיאכל וישתה. וכן פסק השולחן ערוך (שם סעיף ד'). אלא שיש הבדל ביניהם, דלדעת הרמב"ם משמע שכיון שקשה עליו הכוונה מחוייב לאכול כדי שתתישב דעתו תחילה, ואילו השו"ע כתב אם ירצה וכו'. וכבר הארכנו גם בזה בספרנו הנ"ל (בית תפילתי עמ' מ"א).

כמה צריך להקפיד בהלכות תקיעת שופר בחזרת הש"ץ?

שאלה: האם צריך להקפיד בכל הלכות של תקיעת שופר, גם בתקיעות שופר בחזרת הש"ץ מוסף של ראש השנה?

תשובה: לכתחילה בודאי שיש להקפיד לתקוע כל התקיעות כהוגן, ובפרט אליבא דמ"ד דתקיעות דמעומד הן העיקר שהן מדאורייתא. אלא שאם טעה בהן התוקע כשהם באמצע התפילה לא יתקנו אותו עד אחר התפילה, שיחזור הסימן שטעה בו. אמנם מנהג הבלדי כמ"ש הרמב"ם, ואין תוקעין אלא עשר קולות בלבד כיון שכבר יצאו ידי חובתם בתקיעות דמיושב.

בברכת - תכתבו בספר החיים ובספר הזכרון

ניתן לשלוח שאלות לרבנים בכתובת מייל: sm088302222@gmail.com

הודעה חשובה!

המעוניינים להקדיש את הגליון לעילוי נשמת, רפואה שלימה, הצלחה וכו', וכן המעוניינים לסייע בהפצת הגליון באיזור מגוריהם, יפנו למערכת הגליון.

בכינוס בבית מדרשינו, נואם ראש העיר נס ציונה

בכינוס מיוחד בהיכל בית מדרשינו, נראה רב העיר הגר"ש אחרק זצ"ל

רבינו זצ"ל בלימוד בהיכל בית מדרשינו

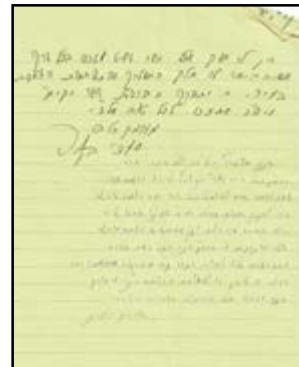
בדינר לטובת בית מדרשינו יחד עם הגר"ר משה פינטו שליט"א

רבינו נואם במסיבה בבית מדרשינו

בכינוס חיזוק בעיר נס ציונה - נראה ראש המוסדות הרב יהורם יפת שליט"א

"איני לי ספק שכל אשר יושיט עזרה בכל דרך שהיא, יהיה לו חלק בתהליך ההתפתחות הרוחנית בעיר" - מכתב זה צירף את ברכת מנחם הגד"ש בעדני שליט"א

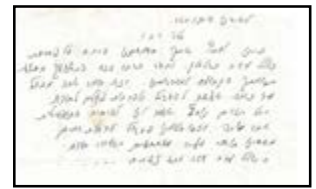
רבינו ביציאה מהיכל בית מדרשינו בעיר נס ציונה

מכתב חיזוק וכללים לאברכי הכוללים

מכתב כתי"ר רבינו בבקשת תמיכה ממשדד הדתות

"הגנו לשתף אותך בשמחתנו הרבה על תפחת כולל ערב ובס"ד הרב מתאפשר בזכות תרומתו הקבועה למוסדותינו. זה האומר יותר מכל: עד כמה אפשר להגדיל ולהרבות פועלים לתורה. וכל תורם נוסף יאפשר לנו להרחיב את הפעילות יותר ויותר. זה חלומנו הגדול..." - מתוך כתי"ר רבינו

חדשות עולם התורה

• קו המאורות •
שופר יהדות תימן
בארץ ובעולם

חדשות עולם התורה אונליין • שיחות ודרשות ממיטב הרבנים והמרצים • קטעי תפילה ושירה

קו ההלכה העולמי
ליהדות תימן
'המאורות'

מענה הלכה ומנהג ע"י עשרות רבנים ומורי הוראה בכל שעות היממה

חייוג כעת: *8416 | 03-30-88-88-5

מָצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב
ברכות מאלופות
למשפחת רחל ושלמה צדוק
לרגל נישואי הבת הילה עם בח"ל אלון
עלו והצליחו בבניין הבית
באהבה ואחוה שלום ורעות תמיד
מאחלים באהבה רבה - שחר וחלי צדוק

לשיתוף נצח - חייוג כעת:
1800-30-27-77

08-9302-302

054-5400-111

kav.meorot.net

להצטרפות לרשימת התפוצה -
sm088302222@gmail.com

המאורות
המרכז הרוחני העולמי ליהדות תימן

מוסדות אור חרות שלום - יקר
באדיבות רבני יהדות תימן שליט"א